

N:o 50.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 16 mars 1909.
— — — — Andra Kammaren — 16 — 1909.

Riksdagens skrifvelse till Konungen, i anledning af väckt motion med förslag om tillägg till § 7 i förordningen angående handelsböcker och handelsräkningar den 4 maj 1855.

(Lagutskottets utlåtande n:o 24.)

Till Konungen.

Vid innevarande år riksdag har enskild motionär framställt förslag om tillägg till 7 § i förordningen angående handelsböcker och handelsräkningar den 4 maj 1855.

En granskning af stadgandena i denna förordning lär, såsom motionären framhållit, visa, att en sådan tolkning af dessa stadganden kunde låta sig försvaras, att den balansräkning, som det enligt förordningen åligger en köpman att uppgöra, borde innehålla uppgift jämväl om beloppet af de ansvarsförbindelser för andra, i hvilka köpmannen häftar.

Balansräkningen skall nämligen enligt förordningens 7 § utvisa bland annat »de gäldebelp, för hvilka köpmannen vid nästförflutna rörelseårs utgång på en eller annan grund häftade», och balansräkningen måste hafva förutsatts skola grundas bland annat på den i 4 § omnämnda dagboken, i hvilken enligt samma paragraf skall antecknas »de växlar och andra skuldförbindelser, som blifvit till betalning utgifna eller endosserade, de borgensförbindelser, som blifvit ingångna» m. m. Nämda tolkning är emellertid, enligt hvad Riksdagen inhämtat, icke den vedertagna.

Då det blifvit allt vanligare, att en köpman är ansvarig jämväl för annans gäld, och denna ansvarighet uppenbarligen är af stor betydelse för ett riktigt bedömande af affärsmannens ekonomiska ställning, är det klart, att den omständigheten, att anteckning om dylik förbindelse ej sker i inventarieboken eller balansräkningen, medför, att dessa blifva behäftade med en viss ofullständighet och sålunda i viss mån komma att förfela sitt ändamål. Å andra sidan måste beaktas, att frågan, huruvida och i hvad mån ansvarsförbindelse för annan kan komma att i framtiden medföra förlust eller icke, i de flesta fall ej låter sig tillförlitligen beräknas. Det kan därför enligt Riksdagens mening icke vara lämpligt att ålägga köpmannen utföra en sådan beräkning, hvilket emellertid skulle ske, om, såsom motionären föreslagit, föreskrift meddelades, att förbindelsen antingen skulle utföras i räkenskapen eller upptagas inom linjen, beroende på, huruvida det skäligen kunde antagas eller ej, att förbindelsen skulle helt eller delvis återfalla på köpmannen. Subjektiva hänsyn skulle här oftast blifva afgörande, och hvad den ene ansåge sig böra upptaga såsom förlust skulle kanske af den andre ingalunda räknas såsom sådan. Den, till förmån för hvilken förbindelsen ingåtts, skulle ock häraf understundom kunna tillskyndas skada. Endast i det fall att ansvarsförbindelsen, på grund af föreliggande faktiska förhållanden, är att anse såsom verklig gäld, gäller om densammas utförande i räkenskapen detsamma som om gäld i allmänhet. Riksdagen har af nu anförda skäl endast såtillvida funnit sig kunna gå motionärens yrkande till mötes, att Riksdagen ansett, att de af honom afsedda förbindelser böra upptagas i inventarieboken och balansräkningen, men, i den mån de ej böra hänföras till gäld, under alla förhållanden endast inom linjen.

På grund af hvad sålunda anförts har Riksdagen för sin del beslutat, att 7 § i kungl. förordningen den 4 maj 1855 angående handelsböcker och handelsräkningar skall erhålla följande ändrade lydelse:

7 §.

Inventariebok skall upprättas vid den tidpunkt köpmannen sin rörelse öppnar, och upptaga noggrann uppgift på allt hvad han äger i fastighet, lösören och varulager, med därå påfördt värde, på fordringar och gäld, och på beloppet af hans kontanta penningar. Inom de sex första månaderna hvarje år skall ock en balansräkning uppgöras, utvisande de tillgångar, köpmannen vid nästförflutna rörelseårs utgång ägde, och de gäldbelopp, för hvilka han då på en eller annan grund häftade; börande denna balansräkning i sin ordning uti inventarieboken införas.

I den inventariebok, som sålunda upprättas vid den tidpunkt, då köpmannen öppnar sin rörelse, äfvensom i den årliga balansräkningen skola inom linjen angifvas samtliga de borgens- och öfriga ansvarsförbindelser för andra, i hvilka köpmannen häftar, i den mån samma förbindelser ej äro att hänföra till gäld, hvarom ofvan nämnts.

Stockholm den 16 mars 1909.

Med undersåtlig vördnad.